

INTRODUCCIÓ A LA

COMPTABILITAT

INTRODUCCIÓ

L'objectiu genèric de la comptabilitat és descobrir el que ha ocorregut a una empresa al passat i quina és la situació actual des del punt de vista financer com a conseqüència d'eixe passat.

Definició

Són tots aquells procediments que s'empren per a registrar els esdeveniments ocorreguts a l'empresa, classificant-los i resumint-los de forma significativa. Comptabilitzar és el procés d'identificar i mesurar i comunicar informació econòmica que permet juís informats i decisions per part dels usuaris de la informació. El concepte *economia* implícit en la frase anterior implica que esta s'ocupa d'aquelles situacions en què deu triar-se amb escassetat de recursos.

La comptabilitat no tracta sols de descriure esdeveniments passats, sinó també de fer estimacions, predir en alguna mida, per a prendre decisions. La comptabilitat beneficia a l'empresa, a altres institucions (hospitals, per exemple) i a qui es relacionen amb elles.

La comptabilitat té com a objectiu la custòdia dels recursos (si es du bé el moviment de caixa, és difícil substraure diners líquids).

	A qui l'interessa la comptabilitat	Per a què	
INTERNS	Consell i alta direcció	Direcció estratègica i control	
		Direcció general i funcional (àrees)	Direcció d'operacions per àrees funcionals i control
		Altres partíceps interns	Diverses fins
	Accionistes	Anàlisi i control de la inversió	
EXTERNOS	Prestamistes	Anàlisi i control de les operacions financeres	
		Proveïdors	Anàlisi i control dels nivells de subministres.
			Determinació de riscos.
		Clients	Continuïtat dels subministres
			Afiançament d'anticips
		Altres partíceps externs: la competència, per exemple	Diverses fins

ELS PRINCIPIS COMPTABLES

La informació comptable es fa d'acord amb uns principis que guien l'activitat, com el Pla General de Comptabilitat. Quan començà a construir-se la Unió Europea, hagué d'ordenar-se la comptabilitat amb la IV Directiva. Esta reflexa la fidel imatge de les empreses: la realitat.

El 1990, es feu el Pla General de Comptabilitat Espanyol amb tres tipus de normes:

- Qualitats de la informació
- Principis genèrics
- Normes de valoració concretes

També assenyalava que la informació comptable deu tindre estes qualitats:

- Comprensible
- Rellevant (*no abrumar amb dades*)
- Fiable
- Comparable
- Oportuna (*quan toca*)

La comptabilitat distingirà entre:

- Comptabilitat permanent financera, l'objectiu de la qual és proporcionar la informació per a la presa de decisions empresarials
- Comptabilitat fiscal, l'objectiu de la qual és conèixer el deute fiscal amb l'estat

VERIFICANT LA COMPTABILITAT: L'AUDITORIA -----

Pot ocórrer que la comptabilitat

- haja sigut elaborada amb dades de partida que no responen a la realitat
- no haja sigut elaborada conforme els principis comptables

Per a protegir els usuaris externs d'això, hi ha l'auditoria: un procés d'autenticació de la informació facilitada, mitjançant la verificació de documents.

EL BALANÇ

El patrimoni de l'empresa

Per a executar, en la pràctica, tasques de producció i comercialització, cal disposar de recursos humans i materials. Per a emprar-los, és precís comprar-los i pagar-los o estar disposat a pagar per ells un preu. Després, per a desempenyar una activitat, l'empresa ha de disposar de recursos financers.

El patrimoni no és sols el conjunt de coses que posseeix una persona, ja que, per a determinar-lo realment, haurem de tindre en compte no sols allò que té, sinó també allò que deu "1. El patrimoni és el conjunt de:

- béns de la seua propietat
- drets al seu favor
- obligacions contraïdes, tant amb tercers aliens, com amb els socis o amos. L'important és el valor net d'un patrimoni (el que l'empresa deu als seus amos)

El document que representa el patrimoni d'una empresa, en un moment determinat, degudament valorat, és el **balanç**, fonamentalment per a l'anàlisi econòmica i financera.

Al conjunt de béns i drets d'una empresa li diem **actiu**. A cadascú dels elements patrimonials representatius d'estos béns i drets, *elements patrimonials d'actiu*.

Al conjunt de les obligacions li diem **passiu**. Als elements que el representen, *elements patrimonials de passiu*.

El balanç "2 ens mostra al seu actiu la materialització de les inversions (la forma) que ha fet l'empresa. És a dir, la relació dels elements patrimonials que l'empresa ha adquirit per a poder funcionar. Per això, també se li diu *capital en funcionament o productiu*.

El balanç ens mostra al seu passiu la varietat i natura de les relacions que l'empresa ha usat. També informa de la procedència de cadascun dels tres tipus de recursos emprats en l'adquisició dels elements patrimonials d'actiu.

L'actiu es refereix a la substància econòmica i el passiu, a la financera. Com que són molts els elements patrimonials susceptibles de formar-ne part, convé establir un ordre de classificació per a manejar i poder obtenir conclusions. El criteri és temporal.

Estructura econòmica i financera

- **Classificació d'actius "3**

- Fixos o immobilitzats
- Materials (terrenys, màquines... allò que dure més d'un any)
- Immaterials (patents)
- Circulants
- Existències (envasos, productes en curs o acabats, matèries primeres...)
- Realitzable (clients, deutors...)
- Disponible (caixa)

- **Classificació de passius "4**

- Fons propis
- Dineros dels socis
- Dineros guanyats i no repartits
- Passius a llarg termini (a més d'un any)
- Deutes a bancs
- obligacions
- Passius a llarg termini
- Proveïdors
- Deutes a menys d'un any

Resumidament, del balanç se'n desprenen dues coses:

- adquisició d'elements patrimonials o inversions en capital de funcionament
- composició i origen dels recursos financers emprats

L'equilibri actiu-passiu "5

La més elemental norma de prudència ens exigeix que, a l'hora d'invertir en l'adquisició de qualsevol actiu, tingam en compte el plaç estimat de conversió de l'actiu adquirit en diners.

Qualsevol actiu significa una inversió. La raó per la qual s'efectua esta és sempre l'esperança que produïska més del que costà. Per tant, qualsevol actiu deu contribuir a generar ingressos de major quantia que els pagaments que siguen menester per a finançar-los.

En general, ha de procurar-se que els pagaments relatius al finançament emprat puguin fer-se front amb els cobraments derivats dels actius adquirits. Per a això, creem el matalàs anomenat **fons de rotació "6**, de maniobra o capital de treball, definit de diverses formes:

- excés de passiu permanent sobre l'actiu fixe
- diferència entre actiu circulant i passiu circulant
- part del passiu permanent que financia l'actiu circulant

Una empresa és més solvent financerament conforme més percentatge d'actiu circulant estiga finançat per passius permanents, ja que, amb el seu actiu circulant, deu superar en molt al seu passiu circulant. El risc de no comptar amb el disponible necessari al venciment d'un passiu és, així, molt xicotet.

L'anàlisi de dos exercicis (*dos balanços*) ens donarà l'evolució del fons de maniobra i tendim una mica del camp registrat en la solvència financera en eixe temps.

La responsabilitat del director financer "7 i 8

- rep totes les peticions d'inversió
- deu conèixer la situació dels mercats financers

El director financer deurà conèixer no sols les peculiaritats de la seua empresa, sinó també dels mercats, especialment els financers (ha d'aconseguir els recursos necessaris al menor cost). També ha de comprar actius capaços de generar recursos de quantia superior al seu cost.

A més, deu aconseguir i mantindre, al llarg del temps, un grau acceptable de liquidesa i solvència. Liquidesa és la capacitat de fer front als gastos compromesos en un moment determinat. La solvència és la capacitat dels actius per a fer front a les obligacions contretes.

EL COMPTE DE RESULTATS

El benefici segueix sent mòbil privilegiat de l'activitat econòmica i una de les variables clau per a interpretar l'evolució del negoci. Es prenen decisions importants en funció d'esta dada. El balanç detecta l'evolució del benefici, però no com evoluciona.

Això ens ho dona el **compte de resultats**, que contraposa els ingressos del període amb les despeses del mateix, produint-se una diferència (el benefici).

És important: el reconeixement dels costs ha de ser el suficientment rigorós com per a que la capacitat operativa de l'empresa romane constant.

Cascada del càlcul del benefici "

El **BNE** és un concepte bàsic d'avaluació, perquè no inclou els efectes dels resultats atípics, dels aliens a l'explotació o del finançament.

Tot negoci viable deu produir un benefici net d'explotació raonablement positiu. Si no hi ha beneficis després d'imposts, ni se paguen estos, ni es reparteixen dividends.

L'elaboració comptable del compte de resultats no es fa automàticament, sinó que calen competències per part de qui l'elabora, perquè afecta al benefici. L'existència de diverses alternatives comptables, encara aplicant criteris professionals raonables estrictes, aconsella que les decisions coneguen les conseqüències dels cursos d'acció i actuen en conseqüència.

Possiblement, l'àrea de més discrecionalitat siga el càlcul del cost de la mercaderia venuda, la determinació de les provision i tot allò relacionat amb la valoració de l'inventari i la periodificació de la despesa.

Cost de la mercaderia venuda (CMV)

És la primera i fonamental deducció dels ingressos del període. El problema capital que planteja el seu càlcul és un problema de valoració amb dos factors:

- identificar i valorar les mercaderies que, havent entrat al magatzem, suposem que ixen com a venudes
- com valorar o quin tipus de cost imputar a les mercaderies que resulten de la nostra activitat transformadora (serveis)

El primer problema és típic de les empreses comercials, si bé és comú a la resta d'empreses. El segon és específic de les empreses de transformació: en no existir preu de compra del producte, cal determinar el preu de cost.

En principi, la determinació del CMV a una empresa comercial és relativament senzill perquè

- hi ha existències inicials
- hi ha compres
- hi ha existències finals

atès que

	+ Existència final
	+ Compres
	- Existència inicial
=	CMV

Per tant, hem transformat el problema de determinació del CMV en un problema de valoració d'inventari. Però, si hem comprat a preus distints, tenim un escenari inflacionari. Davant això, tenim les següents alternatives (de menor a major risc):

- **FIFO:** suposem que les unitats que entraren primer al magatzem foren les primeres en eixir (First In, First Out). Són les últimes unitats (les més cares) les que romanen a l'stock.
- **LIFO:** les unitats acabades d'entrar són les primeres en eixir (Last In First Out), romanent a l'inventari a final de l'exercici; les unitats de menys valor comptable si l'empresa opera a un mercat inflacionari.
- **A cost promedi** d'ambdues unitats
- **NIFO:** és valorar els consums de mercaderies al valor de reposició, o sia, cada unitat que es ven, se suposa que ha tingut un cost equivalent al seu valor de reposició en eixe moment (Next in First Out).

Això afecta al disseny físic del magatzem. El FIFO emmagatzema el valor de la mercaderia, mentre el LIFO emmagatzema benefici, que es realitzarà quan es produïska la venda d'aquella.

El mecanisme del càlcul del CMV es complica molt en el cas d'una empresa de transformació, ja que, en este cas, el balanç de valor del què parlem amb motiu de les empreses comercials s'allarga, contemplant tres fases de càlcul diferents:

- cost anual de fabricació
- cost d'allò fabricat i acabat
- cost d'allò venut

No tot el fabricat es ven i, com és natural, al Pla de Comptabilitat General, sols deu dur-se el cost d'allò venut.

Atès que la comptabilitat dóna els valors de les compres, amb raonable exactitud, la mà d'obra directa i les despeses generals de fabricació, la determinació del CMV a una empresa transformadora es centra a valorar els nivells d'inventari. Això es complica quan tenim matèries primeres, productes en curs i productes acabats. A estos dos darrers, no existeixen preus de compra, per la qual cosa és necessari calcular els respectius preus de cost.

La qüestió és decidir fins a quin punt admitim que el producte acabat que ha sigut inventariat ha absorbit costs o, amb altres paraules, com classificar els costs en general, però, particularment, els de producció, a les categories del cost de producció i costs del període.

Cost de les vendes a empreses industrials

	+ matèries primeres inicials	
	+ compres	
	– matèries primeres a fi d'exercici o període	
	+ mà d'obra directa	
	+ gastos generals de fabricació	
Productes en curs (al principi)	+ cost anual de fabricació	– productes en curs (al final)
Productes acabats (al principi)	+ cost dels productes fabricats	– productes acabats (al final)
Vendes netes	– cost dels productes venuts (CMV)	Benefici brut en vendes

LES AMORTITZACIONS

Exercici rere exercici, la companyia usa un conjunt d'actius immobilitzats per al desenvolupament de les seues activitats. Com a conseqüència del seu ús i del transcurs del temps, molts dels esmentats immobilitzats perden valor, és a dir, es deprecien.

Per tant, si el benefici d'un exercici és l'excedent que es fa mantenint intacta la capacitat d'operació, podem deduir dels ingressos, en concepte de gastos, les quantitats corresponents a les pèrdues de valor dels immobilitzats.

A l'expressió comptable d'esta depreciació (el que es du al Pla General de Comptabilitat) se li diu amortització.

Els actius immobilitzats que pateixen depreciació van circulant lentament per a l'amortització i incorporant-se com a valor addicional als productes. La velocitat del procés de circulació depén de la natura dels actius: edificis, naus, ... Com a norma general, els terrenys no es deprecien.

La determinació de la xifra d'amortització d'un actiu té dificultats. Cal una apreciació de la depreciació, ja que no es disposa d'una mida exacta de la depreciació real de l'actiu. Esta xifra influirà directament al benefici de l'empresa, per la qual cosa caldrà identificar les conseqüències pràctiques que s'originen en cada cas.

També es deprecien alguns immobilitzats i deuen amortitzar-se. Les causes de la depreciació d'un equip són estes. La més curta de les tres vides és la determinant:

- vida física: desgast per l'ús
- vida tecnològica: obsolescència

- vida comercial que es processa

En la pràctica, sol usar-se la vida física perquè les altres dues són més difícils de considerar.

L'impacte que la xifra d'amortització té sobre el benefici i el caràcter central d'esta variable sobre la marxa i la vida de l'empresa determinen l'interés del legislador per a regular, dins certs límits, l'amortització. Esta ha d'acomplir els requisits legals bàsics:

- respondre a depreciacions efectives
- que les quantitats amortitzades es comptabilitzen

El factor inflació

Un procés senzill d'amortitzar consisteix a dividir el valor d'adquisició per la vida esperada de l'equip o de l'actiu i obtindre'n la quota d'amortització anual corresponent (procés que pot ser raonable a un marc d'estabilitat de preus). No obstant això, hi ha actius que es deprecien més ràpidament al principi que al final de la vida i a l'inrevés.

Davant la inflació, la llei es decanta per un criteri que es designa per regulació, consistent a expressar el valor històric d'adquisició, en pessetes corrents de cada any, i dur la part corresponent al Pla de Comptabilitat General.

LA LLEI 19/1989 DE 25 DE JULIOL

La comptabilitat permet a l'empresari, i a d'altres relacionats amb l'empresa, de conèixer:

- el desenvolupament econòmic de la seua activitat
- garanties d'èxit
- situació a un moment determinat

Obligacions comptables

La llei imposa dur una comptabilitat en ordre, clara i veraç. El principi de la fidel imatge obliga a que els comptes anuals mostren això mateix del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'empresa. L'objectiu és aconseguir que els comptes reflexen la realitat de l'empresa, sense induir a error.

Llibres de comptabilitat

No és necessari el llibre manuscrit.

- llibre d'inventaris i comptes anuals
- llibre diari

Actes comptables

Obliguen l'empresari a:

- **configurar unitàriament els comptes anuals:**
 - balanç
 - compte de pèrdues i guanys
 - memòria
- **ordre, claredat i veracitat**

•